

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. КИЇВ)
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА (М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК)
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ КОМПАНІЙ З МІЖНАРОДНОГО
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ (М. КИЇВ)

**РОЗВИТОК РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ
ЗРУШЕНЬ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ**

Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
24 квітня 2025 р., м. Київ
(українською, англійською мовами)

КИЇВ 2025

Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 24 квітня 2025 року) / за заг. ред. С. П. Калініної. Київ : МДУ, 2025. 204 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою економіко-правового факультету Маріупольського державного університету (протокол № 10 від 15.05.2025).

Редакційна колегія:

Голова	Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, доктор політичних наук, професор;
Заступник голови	Тетяна Марена, проректор з науково-педагогічної роботи МДУ, кандидат економічних наук, доцент;
Члени редколегії:	Світлана КАЛІНІНА, декан економіко-правового факультету МДУ, доктор економічних наук, професор; Лілія МИХАЙЛИШИН, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ), доктор економічних наук, професор; Світлана ЛАНСЬКА, в.о. завідувача кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук, доцент; Валерія ПОДУНАЙ, доцент кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук, доцент; Клавдія ТАХТАРОВА, доцент кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук, доцент; Ольга ЛЕЛЮК, старший викладач кафедри економіки праці МДУ, кандидат економічних наук; Василь ВОСКОБОЙНИК, Президент Всеукраїнської Асоціації компаній з міжнародного працевлаштування

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України», яка відбулась 24 квітня 2025 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах систематизовано сучасні трансформації глобального економічного розвитку, висвітлено аспекти глобалізаційного виміру розвитку міжнародного ринку праці, досліджено регуляторні пріоритети міграційної політики, здійснено науковий безпековий дискурс трудових ресурсів, проаналізовано новітні конструкти і тренди HR-економіки.

Збірник адресований викладачам і науковцям, фахівцям у сфері ринку праці та міжнародної економіки, докторантам, аспірантам і студентам економічних спеціальностей закладів вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами економічної науки.

В матеріалах конференції представлена думка учасників. У збірнику максимально точно відображається авторська орфографія та пунктуація. Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

Список джерел

1. Another U-Turn: Trump reverses tariffs that caused market meltdown, but companies remain bewildered. URL: <https://apnews.com/article/trump-tariffs-pause-businesses-reaction-a61a1adcaf6332f6188aeld70664b898> (дата звертання: 02.04.2025).
2. What Will Trump's Tariffs Do for U.S. Consumers, Workers, and Businesses? URL: https://www.americanprogress.org/article/what-will-trumps-tariffs-do-for-u-s-consumers-workers-and-businesses/?utm_source=chatgpt.com (дата звертання: 02.04.2025).
3. CEOs struggling to get anything done. URL: https://www.businessinsider.com/ceos-feel-uncertain-worried-despite-trump-tariff-pause-2025-4?utm_source=chatgpt.com (дата звертання 03.04.2025).
4. Tariff threat is a bitter pill for global pharma giants URL: https://www.thetimes.com/business-money/companies/article/tariff-threat-is-a-bitter-pill-for-global-pharma-giants-c66tvdkb0?utm_source=chatgpt.com®ion=global (дата звертання: 04.04.2025).
5. Trump tariffs will send global trade into reverse this year, warns WTO. URL: https://www.theguardian.com/us-news/2025/apr/16/trump-tariffs-will-send-global-trade-into-reverse-this-year-warns-wto?utm_source=chatgpt.com (дата звертання: 04.04.2025).
6. Беззубченко О. А., Пересічний О. Вплив геополітичних зрушень на глобальні ланцюги створення вартості в промисловому секторі. *Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України* : зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 квіт. 2024 р. Київ : МДУ, 2024. С. 15–18.

БЕЗЗУБЧЕНКО Ольга,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
Маріупольський державний університет

ШЕВЧЕНКО Валерія,

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
ОП «Економіка праці»,
Маріупольський державний університет

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА: СУЧАСНІ ТА СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

У ХХІ столітті цифрова економіка стала одним із головних рушіїв трансформації світового господарства. Вона змінює підходи до виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів і послуг, сприяє появі нових бізнес-моделей і методів управління. За визначенням Світового банку, цифрова економіка – це економічна діяльність, що базується на використанні цифрових технологій, насамперед інтернету, мобільного зв'язку та даних [1]. Її розвиток є

невід'ємною складовою глобальної конкурентоспроможності та національної економічної безпеки.

Інформаційні технології мають великий потенціал для підвищення ефективності процесу відбудови України. Це охоплює не лише розвиток ІТ-сектору та використання цифрових технологій у інших галузях для оптимізації виробництва, але і впровадження цифрових рішень для розподілу міжнародної допомоги та контролю за її використанням [2, с. 34]. Це може значно знизити ризики корупції і сприяти більш ефективній роботі системи допомоги [2, с. 35].

У перехідній епосі постіндустріального розвитку відбувається активне формування електронного середовища та перехід до інформаційної цивілізації. Це призвело до посилення уваги, яку країни світу приділяють розвитку цифрової економіки. Зростаюча взаємодія цифрової та традиційної економіки ускладнює чітке розмежування між ними. Цифрові технології спрямовані на підвищення ефективності української промисловості. Однак в деяких сферах вони є основою стратегій виробництва, оскільки вони дозволяють змінювати традиційні бізнес-моделі та виробничі ланцюжки, що сприяє впровадженню інноваційних продуктів [2, с. 79].

Найперспективнішим і найновішим підходом цифровізації на даному етапі є штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (МН) [3]. Вони відіграють ключову роль у цифровізації бізнесу, революціонізуючи способи, якими компанії працюють з даними та приймають рішення [3]. Вони дозволяють компаніям розуміти складні взаємозв'язки між даними, автоматизувати процеси та прогнозувати майбутні тенденції [3].

Широке застосування цих інструментів змінює бізнес-середовище, трудові відносини та систему державного управління. Для розвитку цифрової економіки важливо впроваджувати стратегію національного рівня «цифровізації» [4]. Ця стратегія сприятиме створенню державного ринку інформаційно-комунікаційних технологій і мотивуванню населення використовувати цифрові технології [4]. Основою розвитку цифрової економіки є рівень розвиненості цифрової інфраструктури, яка включає в себе комплекс технологій, продуктів та процесів, що забезпечують обчислювальні, телекомунікаційні та мережеві можливості на цифровій основі [4].

Разом із позитивними тенденціями цифрова економіка супроводжується низкою викликів. Серед основних проблем можна виділити нерівномірний доступ до цифрових технологій, що створює цифровий розрив між країнами та регіонами. Також зростає залежність від цифрових платформ, що посилює монополізацію ринку. Актуальними залишаються питання захисту персональних даних, кіберзагроз та регулювання цифрових валют. Ці проблеми потребують комплексного вирішення на національному та міжнародному рівнях.

Отже, цифрова економіка є рушієм трансформацій світового господарства та суспільства. Її розвиток забезпечує зростання продуктивності, підвищення ефективності бізнес-процесів і покращення доступу до послуг. Водночас цифровізація супроводжується суттєвими викликами: цифровою нерівністю, монополізацією ринку, кіберзагрозами та проблемами правового регулювання. Успішна інтеграція цифрових технологій в економічне середовище потребує

зважаючи на державну політику, інвестицій у цифрову інфраструктуру, розвитку людського капіталу та міжнародної співпраці. Важливим напрямом є адаптація світового досвіду до національних умов, що дозволить Україні підвищити конкурентоспроможність, створити інноваційно-орієнтовану економіку та посилити позиції у глобальному цифровому просторі.

Список джерел

1. World Development Report 2021: Data for Better Lives. Washington/ World Bank : website. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2021> (дата звернення: 14.04.2025).
2. Мацишина О., Смерічевська С. Інтегрований підхід до стратегічного управління ланцюгами постачання в умовах цифрової економіки. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та їх рішення*. 2022. URL: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/271608> (дата звернення: 14.04.2025).
3. Штучний інтелект і машинне навчання: що відбувається на ринку і які перспективи галузі. URL: <https://speka.media/stucnii-intelekt-i-masinne-navcannya-shho-vidbuvajetsya-na-rinku-i-yaki-perspektivi-galuzi-9qz4g9> (дата звернення: 15.04.2024).
4. Informatica. Platform Partner. URL: <https://integralsolutions.pl/uk/optymalizacja-logistyki-analiza-danych/> (дата звернення: 15.04.2025).

ВАСИЛЬЧЕНКО Сергій,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ТРОФАНЮК Роман,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня
ОНП «Економіка»,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОСТУ В РОЗВИНУТИХ КРАЇНАХ-ЕКСПОРТЕРАХ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО КАПІТАЛУ

Минуло вже більше як 30 років з того часу, коли Самуель Гантінгтон (*Samuel Huntington*), – один з найвпливовіших політичних теоретиків ХХ століття, – попереджав про те, що культурні співтовариства приходять на зміну блокам часів «холодної війни», і лінії розламу між цивілізаціями стають центральними лініями конфліктів у глобальній політиці, а суперництво наддержав змінюється зіткненням цивілізацій. Наприкінці минулого століття, коли, здавалось, глобальні конфлікти, залишились в минулому, а ймовірність третьої світової війни на фоні потепління стосунків між Сходом і Заходом та крахом СРСР виглядала досить примарно,